

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์
Weekly Epidemiological Surveillance Report, Thailand

ปีที่ 41 ฉบับที่ 9 : 12 มีนาคม 2553

Volume 41 Number 9 : March 12, 2010

สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สถานการณ์

โรค/ภัยที่สำคัญ

ข้อเสนอแนะเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2553

ประเด็น : พฤติกรรมเสี่ยง และการประเมินผลการดำเนินงานควบคุมป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนน

(The Suggestion on Road Traffic Accident Prevention among Songkran Festival, Thailand, 2010)

✉ Dara_techa@yahoo.com

ตามที่ ศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนนได้มีนโยบายและมาตรการให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและทุกจังหวัด ในการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่และสงกรานต์ทุกปี โดยกำหนดเวลา 7 วันในช่วงเทศกาลดังกล่าว และตั้งเป้าในการลดตัวเลขสถิติผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลมาตลอด โดยในบางครั้งจะมีข้อถกเถียงตัวเลขสถิติ เนื่องจากมีหลายหน่วยงานมีการเก็บข้อมูลชนิดเดียวกันแต่นิยามที่แตกต่างกัน และ/หรือวิธีเก็บข้อมูลจนรายงานที่แตกต่างกัน กลุ่มโรคระบาดวิทยาโรคไม่ติดต่อ สำนักโรคระบาดวิทยา ได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (IS) จากโรงพยาบาล 25 แห่ง ในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2552 ตั้งแต่วันที่ 10 - 16 เมษายน 2552 และ ปีใหม่ พ.ศ. 2553 วันที่ 29 ธันวาคม 2552 - 4 มกราคม 2553 และข้อมูลการสำรวจการกระทำผิดขยายสุราปีใหม่ พ.ศ. 2553 ตลอดจนข้อมูลช่วง 7 วันอันตรายศูนย์อำนวยการความปลอดภัยทางถนน และข้อมูลสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ มาสังเคราะห์ มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเพื่อพิจารณา ใน 3 ประเด็นใหญ่ นอกเหนือไปจากการป้องกันควบคุมในประเด็นรถโดยสารสาธารณะ ที่สำคัญ คือ พฤติกรรมเสี่ยง ดื่มแล้วขับ ไม่สวมหมวกนิรภัย จุดเสี่ยง ช่วงเวลา

พิมพ์ภา เศษกรมลสุข กาญจนีย์ คำนาคแก้ว และอนงค์ แสงจันทร์ทิพย์
สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

รณรงค์ และ การวัดผลการดำเนินงานตลอดจนการนำเสนอข้อมูลดังนี้

- ในปีใหม่ที่ผ่านมา ถึงแม้ว่าเมาสุราเป็นสาเหตุการเกิดอุบัติเหตุอันดับ 1 แต่ผู้ถูกดำเนินคดี คิดเป็นเพียงร้อยละ 2.6 เมื่อเทียบต่อจำนวนคนที่กระทำผิด และยังคงลดลงจากปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 3.6)

- จากข้อมูล IS ในช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ.2553 พบผู้บาดเจ็บเจ็บรุนแรงจากพาหนะทุกประเภทดื่มแอลกอฮอล์ สูงถึงร้อยละ 51.6 ซึ่งมากกว่าช่วงเทศกาลปีใหม่ ปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 44) และมากกว่าเทศกาลสงกรานต์ปี พ.ศ.2552 (ร้อยละ 48.5) และจากการสำรวจการกระทำผิดขยายสุราในเวลาห้ามขาย พบกระทำผิด ร้อยละ 9.63 ซึ่งมากกว่าช่วงเทศกาลปีที่ผ่านมา (ร้อยละ 6.9) และพบการขยายสุราในสถานที่ห้ามขาย ร้อยละ 8.4 โดยจากการสัมภาษณ์พบกลุ่มที่ตั้งใจกระทำผิดขยายสุราทั้งที่ทราบกฎหมายสูงถึงร้อยละ 76.55 สูงกว่าปี พ.ศ.2552 (ร้อยละ 70)

เมื่อจำแนกวิเคราะห์รายวัน พบ ช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2552 สัดส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงขึ้นในกลุ่มผู้ขับขี่ยานยนต์ โดยสูงสุดในวันที่ 13 เมษายน ร้อยละ 59.7 รองลงมาวันที่ 14 เมษายน ร้อยละ 57.3 และเนื่องจากเทศกาลสงกรานต์ในปีนี้มีวันหยุดยาวมากกว่าเดิม อาจเป็นเหตุให้มีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการ

สารบัญ

◆ ข้อเสนอแนะเพื่อความปลอดภัยในการเดินทางช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2553 ประเด็น : พฤติกรรมเสี่ยง และการประเมินผลการดำเนินงานควบคุมป้องกันอุบัติเหตุบนท้องถนน	129
◆ สถานการณ์โรคไข้ฉี่หนู (ข้อมูล ณ วันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2553)	133
◆ สรุปการตรวจสอบข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 9 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม 2553	135
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาเร่งด่วนประจำสัปดาห์ที่ 9 ระหว่างวันที่ 28 กุมภาพันธ์ - 6 มีนาคม 2553	136
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาจากบัตรรายงาน 506 ประจำเดือน กุมภาพันธ์ 2553	141

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองาน ศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาศ
ศาสตราจารย์เกียรติคุณ น.พ.ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์วัช จายนีโยธิน นายแพทย์กำนวน อึ้งชูศักดิ์
นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร นายอองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี
บรรณาธิการประจำฉบับ : สิริลักษณ์ รังมีวงศ์
บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์
บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงดารินทร์ อารีย์โชคชัย

กองบรรณาธิการ
บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ สิริลักษณ์ รังมีวงศ์ พงษ์ศิริ วัฒนาสุรกิตต์
กรรณิการ์ หมอนพั่งเทียม อรพรรณ สุภาพ

ฝ่ายข้อมูล
ลัดดา ลิขิตยงวรา น.สพ.ธีรศักดิ์ ชักนำ
สมาน สมบูรณ์รัตน์ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์
กนกทิพย์ ทิพย์รัตน์ ประเวศน์ เข้มชื่น

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปี่ยมฉิม เชิดชัย ดาราแจ้ง
ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์
สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาศ ศักดิ์ศิริสัมพันธ์ ฅมยา พุกกะนันทน์

ประชาสัมพันธ์

เรียน สมาชิก wesr ทุกท่าน

สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ร่วมกับ ASEAN Plus Three Countries ในการเผยแพร่ข้อมูลผ่านทาวเวอร์เว็บไซต์ของ ASEAN+3 (www.aseanplus3-aid.info) เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารด้านโรคอุบัติใหม่ การระบาดของประเทศไทย วิกฤตสุขภาพอาเซียนทุกด้าน หากมีผลงานต้องการเผยแพร่ เช่น การสอบสวนโรคระบาด เป็น Abstract / ไขลัดฉบับสมบูรณ์ (**ต้องเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด**) ในรายงานมีแผนภูมิ/กราฟ/รูปภาพได้ (แนบไฟล์ต้นฉบับภาษาไทยมาด้วยได้)

****กรุณาส่งไปรษณีย์ borworn67@yahoo.com ****

โดยใส่ Subject อีเมลล์ว่า: For ASEAN publishing เพื่อผู้รับผิดชอบจะได้คัดผลงานของท่านไปเผยแพร่ในผู้ประเทศอาเซียนต่อไป

การจับขี้มูกกว่าเดิม เพราะจากข้อมูลเปรียบเทียบช่วงเทศกาลสงกรานต์ กับปีใหม่ ตั้งแต่ พ.ศ. 2549 - 2553 โดยปกติร้อยละผู้จับขี้มูกเจ็บรุนแรงจากพาหะทุกประเภทคือมีแอลกอฮอล์ ในช่วงปีใหม่ สูงมากกว่าเทศกาลสงกรานต์ ยกเว้นปีที่ผ่านมา (รูปที่ 1) ซึ่งเกิดจากวันหยุดที่เพิ่มมากขึ้นในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2552 เป็นเหตุให้ร้อยละผู้จับขี้มูกมีแอลกอฮอล์ในวันหยุดมากขึ้นโดยสูงกว่าค่าเฉลี่ยที่ควรเป็น ส่งผลให้ค่าเฉลี่ยรวมช่วงเทศกาลสงกรานต์สูงขึ้นได้

- พฤติกรรมเสี่ยง ในเรื่องการไม่สวมหมวกนิรภัยมีอัตราสูงมากขึ้นมาโดยตลอด โดยข้อมูลในช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2553 มีพฤติกรรมการไม่สวมหมวกนิรภัยทั้งในผู้ขับขี่และผู้โดยสารคิดเป็นร้อยละ 88.6 การไม่สวมหมวกนิรภัยในผู้ขับขี่ร้อยละ 87.3 (ปี พ.ศ. 2552 ร้อยละ 81.6)

ข้อเสนอแนะ

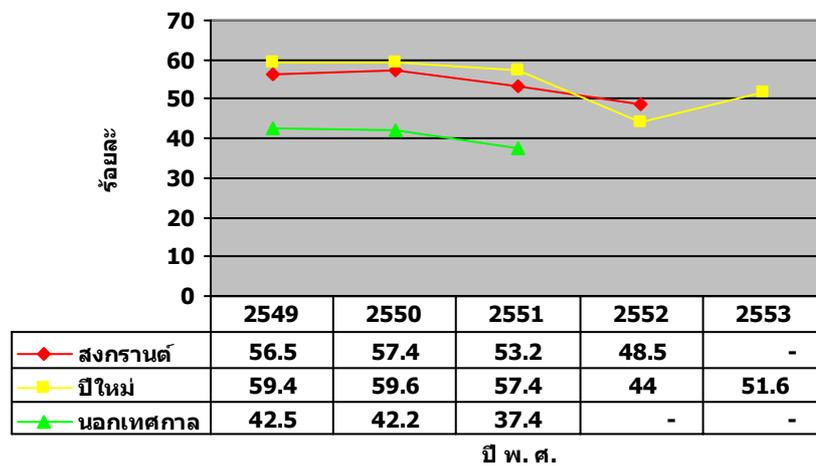
1. ช่วงเวลาณรงค์ ควรดำเนินการดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ.2553 ตั้งแต่วันที่ 9 - 18 เมษายน 2553 กรณีมีทรัพยากรจำกัดและกำหนดการณรงค์ เพียงแค่ 7 วัน ควรกำหนดให้วันที่ 12 - 14 เมษายน เป็นวันที่ต้องอยู่ในช่วงดำเนินงานป้องกันและลดอุบัติเหตุภายในแต่ละจังหวัด และควรประชาสัมพันธ์ผู้เดินทางต่างถิ่นให้มีความระมัดระวัง ในกรณีใช้รถ ใช้ถนน ในการเดินทางกลับในช่วงท้ายของเทศกาล เนื่องจากมีจำนวนคนที่อาศัยนอกจังหวัดต่อคนคนที่อาศัยในจังหวัดบาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจร ปี พ.ศ. 2552 เพิ่มขึ้น (รูปที่ 2) และร้อยละการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่สูงขึ้นในกลุ่มผู้ขับขี่ที่มาจากนอกจังหวัด ในช่วงครึ่งหลังของเทศกาล อย่างไรก็ตาม ถ้าเลือกกรณี 7 วันรณรงค์ ไม่ว่าจะในรูปแบบใด ไม่ควรดำเนินการเปรียบเทียบจำนวนเจ็บตายของผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรในรูปแบบที่แนะนำเสนอคือเปรียบเทียบกับวันที่หนึ่งของช่วงรณรงค์ปีที่ผ่านมา กับ วันที่หนึ่งของช่วงรณรงค์ปีปัจจุบัน (ตารางที่ 1)

2. จุดเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุจากการวิเคราะห์ข้อมูลระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บในระดับประเทศ ยังไม่แสดงผลอย่างชัดเจนได้ถึงสถานที่ของการเกิดอุบัติเหตุมากในแต่ละวัน จึงไม่สามารถให้ข้อมูลเพื่อใช้ในการออกแบบการตั้งจุดตรวจเส้นทางระหว่างจังหวัดในช่วงต้นเทศกาลและปลายเทศกาลได้อย่างสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ถ้ามีการกำหนดให้ทุกจังหวัดนำข้อมูลหลายแหล่งมาสังเคราะห์ด้วยตนเอง ไม่ว่าจะเป็นจุดเสี่ยง เส้นทางที่มีความเสี่ยงและความรุนแรงของอุบัติเหตุสูง รวมถึงพฤติกรรมเสี่ยง จะทำให้การวางแผนและประเมินผลการดำเนินงานภายในจังหวัดตนเอง ได้อย่างมีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง อีกทั้งยังสามารถทำตั้งเป้าโดยเป็นเกณฑ์เคลื่อนไหวของจังหวัดตัวเองในการเปรียบเทียบระหว่างเทศกาล และระหว่างปีได้อีกด้วย (ดังตารางที่ 2)

3. พฤติกรรมเสี่ยง การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลยังเป็นปัญหาเรื้อรังของสังคมไทยในปัจจุบัน แม้ว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้สังเกตเห็นถึงความสำคัญ และกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อจะลดปัญหาดังกล่าวในทุกๆ ปีแล้ว แต่ยังไม่สามารถควบคุมได้ ตรงกันข้าม จำนวนผู้ประสบอุบัติเหตุทางถนน ที่ดื่มแอลกอฮอล์ก่อนเกิดอุบัติเหตุกลับสูงขึ้นมากเกินร้อยละ 50 ในเทศกาลปีใหม่ที่ผ่านมา เช่นเดียวกับปัญหาการไม่สวมหมวกนิรภัยที่แม้จะมีกฎหมายบังคับ แต่ผู้ประสบอุบัติเหตุมีพฤติกรรมการไม่สวมหมวกนิรภัย เป็นจำนวนมากกว่าผู้สวมหมวกนิรภัย ถึง 8 เท่า จึงควรมีการเพิ่มบทลงโทษผู้กระทำความผิด มีการดำเนินคดีผู้ขับขี่ที่ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และดำเนินคดีกับร้านค้าที่กระทำความผิดขายสุราในเวลาห้ามขาย และสถานที่ห้ามขาย อย่างจริงจัง

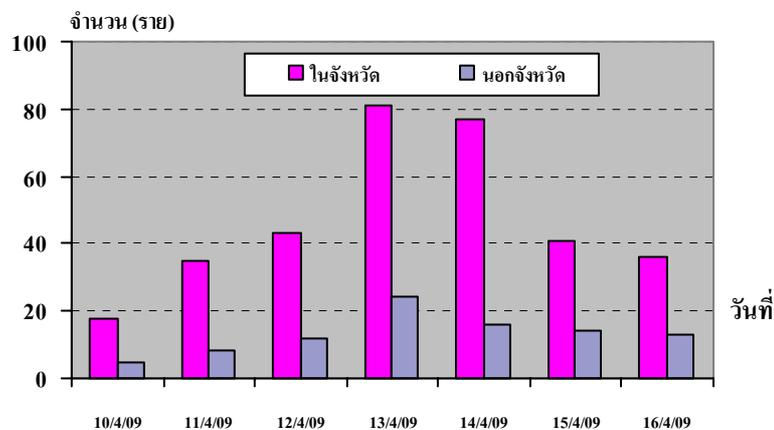
4. การวัดผลสำเร็จการดำเนินงาน การควบคุมป้องกันอุบัติเหตุในช่วงเทศกาลที่นอกจากจะพิจารณา จำนวนผู้เสียชีวิต จำนวนผู้บาดเจ็บ จำนวนอุบัติเหตุ แล้วอาจใช้ร้อยละพฤติกรรมเสี่ยง มาจับชี้ และไม่สวมหมวกนิรภัย (ที่เกิดขึ้นในทุกจังหวัดในช่วงเทศกาลจากฐานข้อมูลสถาบันการแพทย์ฉุกเฉินแห่งชาติ) และร้อยละผู้ถูกดำเนินคดี เมื่อเทียบกับจำนวนผู้ที่กระทำความผิดกรณีมาแล้ว ซึ่งเป็นส่วนประกอบในการประเมินผลการดำเนินงาน ควรผลักดันและประชาสัมพันธ์ ทัศนคติของประชาชนและผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์สำหรับผู้ละเมิดกฎหมาย เช่น มาตรการ “ดื่มแล้วขับ ถูกจับขึ้นศาล มีสิทธิ์ติดคุก” ให้เป็นมาตรการลดอุบัติเหตุที่มีประสิทธิภาพในระยะสั้นและอาจจะเป็นจุดเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงสังคมให้เกิดจิตสำนึกด้านความปลอดภัยในระยะยาวได้อย่างแท้จริง

รูปที่ 1 แสดงการเปรียบเทียบร้อยละผู้บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุชนส่งดื่มแอลกอฮอล์ก่อนขับขี่พาหนะทุกประเภท ในเทศกาลปีใหม่ สงกรานต์ และนอกเทศกาลปี พ.ศ. 2549 - 2553

หมายเหตุ กำหนดส่งข้อมูลระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (IS) ประจำปี และตรวจสอบข้อมูลแล้วเสร็จ เดือนมีนาคม

รูปที่ 2 เปรียบเทียบจำนวนผู้ขับขี่ที่ดื่มแอลกอฮอล์บาดเจ็บรุนแรงอาศัยในจังหวัดและนอกจังหวัด จำนวนรายวัน ช่วงเทศกาลสงกรานต์ พ.ศ. 2552

แหล่งข้อมูล : โรงพยาบาล เครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (IS sentinel sites) จำนวน 25 แห่ง

ตารางที่ 1 จำนวนครั้งที่เกิดอุบัติเหตุ จำนวนผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บช่วงเทศกาลปีใหม่ปี พ.ศ. 2552 เปรียบเทียบกับปี พ.ศ.2551

วันที่	จำนวนครั้งที่เกิดอุบัติเหตุในปี พ.ศ.		เทียบกับปี พ.ศ.2552 กับปี พ.ศ.2551 (+เพิ่ม, - ลด)		จำนวนผู้เสียชีวิต (ราย) ในปี พ.ศ.		เทียบกับปี พ.ศ. 2552 กับปี พ.ศ. 2551 (+เพิ่ม, - ลด)		จำนวนผู้บาดเจ็บ (ราย) ในปี พ.ศ.		เทียบกับปี พ.ศ. 2552 กับปี พ.ศ. 2551 (+เพิ่ม, - ลด)	
	2552	2551	จำนวน	ร้อยละ	2552	2551	จำนวน	ร้อยละ	2552	2551	จำนวน	ร้อยละ
วันแรกของการรณรงค์	596	440	156	35.45	56	33	23	69.70	635	478	157	32.85
วันที่สองของการรณรงค์	882	707	175	24.75	87	85	2	2.35	960	776	184	23.71
วันที่สามของการรณรงค์	851	818	33	4.03	83	70	13	18.57	909	877	32	3.65
วันที่สี่ของการรณรงค์	464	858	-394	-45.92	52	74	-22	-29.73	492	950	-458	-48.21
วันที่ห้าของการรณรงค์	368	804	-436	-54.23	22	74	-52	-70.27	400	903	-503	-55.70
วันที่หกของการรณรงค์	388	494	-106	-21.46	35	33	2	6.06	414	530	-116	-21.89
วันที่เจ็ดของการรณรงค์	275	354	-79	-22.32	32	32	0	0.00	297	389	-92	-23.65

ตารางที่ 2 ร้อยละผู้บาดเจ็บรุนแรงที่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์ที่สวมหมวกนิรภัย และ ร้อยละผู้บาดเจ็บที่เป็นผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวนรายโรงพยาบาล ในช่วงเทศกาลปีใหม่ พ.ศ. 2553 ระหว่าง วันที่ 29 ธันวาคม 2552 - 4 มกราคม 2553

โรงพยาบาล	จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยขณะขับขี่ (ราย)	จำนวนผู้สวมหมวกนิรภัยและไม่สวมหมวกขณะขับขี่ (ราย)	ร้อยละ	จำนวนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ราย)	จำนวนผู้ขับขี่รถจักรยานยนต์และดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์(ราย)	ร้อยละ
ระยอง	5	33	15.2	19	35	54.3
พระปกเกล้าจันทบุรี	5	25	8	13	30	43.3
เจ้าพระยาอภัยภูเบศร ปราจีนบุรี	4	18	22.2	10	18	55.6
นครราชสีมา	16	78	20.5	48	83	57.8
บุรีรัมย์	2	54	3.7	34	62	54.8
สุรินทร์	10	65	15.4	47	69	68.1
สรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี	11	67	16.4	56	81	69.1
ขอนแก่น	17	84	20.2	47	85	55.3
อุดรธานี	7	56	12.5	49	86	57
ลำปาง	2	56	3.6	40	63	63.5
อุดรดิตถ์	7	43	16.3	27	48	56.2
เขียงราย	5	84	6	57	93	61.3
สวรรคตประชารักษ์ นครสวรรค์	11	61	18	29	69	42
ราชบุรี	2	23	8.7	9	25	36
เจ้าพระยายมราช สุพรรณบุรี	1	23	4.3	10	31	32.3
นครปฐม	4	56	7.1	25	62	40.3
นครศรีธรรมราช	8	47	17	18	46	39.1
สุราษฎร์ธานี	3	45	6.7	13	51	25.5
หาดใหญ่	7	41	17.1	21	45	46.7
ตรัง	3	52	5.8	22	55	40
พระนั่งเกล้า นนทบุรี	0	10	0	6	12	50
ฉะเชิงเทรา	1	25	4	8	28	28.6
ตะกั่วป่า พังงา	1	4	25	1	4	25
ภูเก็ต	9	37	37	21	42	50
นพรัตนราชธานี	1	7	14.3	5	6	83.3

แหล่งข้อมูล: โรงพยาบาล เครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ (IS sentinel sites) จำนวน 25 แห่ง